

ЕКОНОМІКА СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ТА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Викладач: к.е.н., доц. Дугієнко Наталя Олександрівна

Кафедра: міжнародної економіки, природних ресурсів та економіки міжнародного туризму,
V корп. ЗНУ, ауд. 119

E-mail: dugienkonata@ukr.net

Телефон: (061) 228-76-29 (кафедра), 228-76-13 (деканат)

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти	Економіка і управління ринком землі магістр						
Статус дисципліни	Вибіркова/ Дисципліна вільного вибору студента в межах спеціальності						
Кредити ECTS	4	Навч. рік	2021-2022	Рік навчання	2	Тижні	11
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів¹	6		Лекційні заняття –22 Практичні заняття –22 Самостійна робота – 76		
Вид контролю	залік						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11343						
Консультації:	Щовівторка, 12.55-14.15 або за домовленістю чи ел. поштою						

ОПИС КУРСУ

Метою курсу «Економіка сільських територій та сільськогосподарського землекористування» є надання знань студентам про об'єктивні закономірності, реальні процеси та специфічні особливості розвитку сільських територій та сільськогосподарського землекористування в ринкових умовах, а також формування практичних навичок аналізу сучасного стану соціально-економічного розвитку сільських територій, виявлення диспропорцій у розвитку його елементної бази та розробка заходів по їх подоланню. Дисципліна «Економіка сільських територій та сільськогосподарського землекористування» розрахована на 1 семестр і основними завданнями її вивчення є: вивчення теоретичних засад управління розвитком сільських територій; ознайомлення з основними організаційними формами ведення господарської діяльності в агропромисловому комплексі; поглиблення знань сутності та завдань ресурсного забезпечення функціонування аграрного виробництва та прийняття економічних та господарських рішень щодо ефективного господарювання; розкриття пріоритетних напрямів та механізмів вирішення проблем подолання депресивності сільських районів, диверсифікації їх економічної бази та створення соціально привабливих і екологічно безпечних умов життя для сільського населення; набуття навичок аналізу причинно-наслідкові зв'язки розвитку сільського сектора та впливу на нього зовнішніх і внутрішніх чинників.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти наступними програмними результатами навчання:

– Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

– Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

– Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

– Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань управління ринком землі на основі забезпечення соціальної справедливості у землекористуванні.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми підготовки в процесі динамічного поєднання знань, вмінь та навичок, студенти повинні досягти таких професійних компетентностей:

– Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі і проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов та вимог

– Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень

– Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для управління земельними ресурсами на принципах сталості та раціональності.

– Здатність визначати професійні задачі в сфері економіки землекористування, управління земельними ресурсами об'єднаних територіальних громад, економічної оцінки земельних ресурсів, вибрати належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання.

– Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку земельних відносин, регулювання раціонального природокористування на основі інноваційних технологій.

– Здатність обґрунтовувати та приймати управлінські рішення й спроможність забезпечувати їх результативність у сфері управління ринком землі

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани практичних занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проектів розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11343>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи:

Поточний контроль передбачає такі *теоретичні* завдання:

- Усне опитування і обговорення джерел наукової і професійної літератури (статті, презентації, тези, підручники).
- Короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом.

Поточний контроль передбачає такі *практичні* завдання:

- Обґрунтування ситуаційних завдань.
- Презентація власних досліджень.

Підсумкові контрольні заходи:

Теоретичний підсумковий контроль (max 20 балів) – виконання залікової роботи. Залікова робота містить 20 тестових завдань, кожне з яких оцінюється в 1 бал (проводиться онлайн на платформі Moodle). Перелік питань, за якими складено тестові завдання, див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11343>

Захист індивідуального завдання (max 20 балів). Індивідуальне завдання з «Економіка сільських територій та сільськогосподарського землекористування» передбачає підготовку доповіді та презентації щодо сучасних методів раціонального використання ресурсів агросфери для досягнення сталого розвитку сільських територій. Захист відбувається на практичному занятті. З методичними рекомендаціями і вимогами до виконання індивідуального завдання можна ознайомитись на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11343>

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Вид теоретичного завдання (тестування, опитування та ін.)	Тиждень 1-3	4
	Вид практичного завдання (виконання ситуаційних завдань)	Тиждень 1-3	6
Змістовий модуль 2 (розділ 2)	Вид теоретичного завдання (тестування, опитування та ін.)	Тиждень 4-5	2
	Вид практичного завдання (виконання ситуаційних завдань)	Тиждень 4-5	3
Змістовий модуль 3 (розділ 3)	Вид теоретичного завдання (тестування, опитування та ін.)	Тиждень 6	7
	Вид практичного завдання (виконання ситуаційних завдань)	Тиждень 6	8
Змістовий модуль 4 (розділ 4)	Вид теоретичного завдання (тестування, опитування та ін.)	Тиждень 7-9	4
	Вид практичного завдання (виконання ситуаційних завдань)	Тиждень 7-9	6
Змістовий модуль 5 (розділ 5)	Вид теоретичного завдання (тестування, опитування та ін.)	Тиждень 10	2
	Вид практичного завдання (виконання ситуаційних завдань)	Тиждень 10	3
Змістовий модуль 6 (розділ 6)	Вид теоретичного завдання (тестування, опитування та ін.)	Тиждень 11	7
	Вид практичного завдання (виконання ситуаційних завдань)	Тиждень 11	8
Підсумковий контроль (max 40%)			
Залікова контрольна робота			20
Захист індивідуального завдання			20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FХ	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1 Лекція 1 Семинар 1	Сутність соціально-економічного розвитку сільських територій	Тестування за темою, опитування, робота на практичному занятті, виконання ситуаційних завдань	5
Тиждень 2-3 Лекція 2-3 Семинар 2-3	Основні показники соціально-економічного розвитку сільських територій	Тестування за темою, опитування, робота на практичному занятті, виконання ситуаційних завдань	5
Змістовий модуль 2			
Тиждень 4-5 Лекція 4-5 Семинар 4-5	Аграрна політика як фактор соціально-економічного розвитку сільських територій	Тестування за темою, опитування, робота на практичному занятті, виконання ситуаційних завдань	5
Змістовий модуль 3			
Тиждень 6 Лекція 6 Семинар 6	Диверсифікація економіки як напрям розвитку сільських територій	Тестування за темою, опитування, робота на практичному занятті, виконання ситуаційних завдань Письмова контрольна робота Тестування в системі Moodle (за змістовими модулями 1,3)	5 5 5
Змістовий модуль 4			
Тиждень 7-8 Лекція 7-8 Семинар 7-8	Соціальний та еколого-економічний розвиток сільських територій	Тестування за темою, опитування, робота на практичному занятті, виконання ситуаційних завдань	5
Тиждень 9 Лекція 9 Семинар 9	Інноваційний вектор соціально-економічного розвитку сільських територій	Тестування за темою, опитування, робота на практичному занятті, виконання ситуаційних завдань	5
Змістовий модуль 5			
Тиждень 10 Лекція 10 Семинар 10	Формування стратегії соціально-економічного розвитку сільських територій	Тестування за темою, опитування, робота на практичному занятті, виконання ситуаційних завдань	5
Змістовий модуль 6			
Тиждень 11 Лекція 11 Семинар 11	Світовий досвід розвитку сільських територій	Тестування за темою, опитування, робота на практичному занятті, виконання ситуаційних завдань Письмова робота Тестування в системі Moodle (за змістовими модулями 4,5)	5 5 5

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Книги:

1. Лазарева О. В. Соціально-економічний розвиток сільських територій : навч. посіб. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 128 с.

2. Калетнік Г. М., Гончарук І. В., Ємчик Т. В., Лутковська С. М. Аграрна політика та земельні відносини. Вінниця: ВНАУ, 2020. 307 с.
3. Збарський В.К., Мацибора В.І., Чалий А.А. та ін. Економіка сільського господарства: навчальний посібник / За ред. В.К.Збарського і В.І. Мацибори. Київ: Каравелла, 2016. 312 с.
4. Аграрна економіка : навч. посіб. / В. Я. Білоножка, І.І. Мостов'як, В. П. Карпенко, С. П. Полторецький, А. П. Березовський; за ред. В. Я. Білоножка. Умань : Видавець «Сочінський М. М.», 2016. 418 с.
5. Ремига О. Посібник з економічного розвитку сільських територій. Київ, 2015. 108 с.
6. Вакуленко В., Гринчук Н., Борщ Г. Місцевий економічний розвиток. Посібник для викладача. Київ, 2018. 103 с.
7. Залізко В. Д. Теоретичні, методологічні та практичні передумови розвитку сільських територій у контексті зміцнення їх економічної безпеки : навчальний посібник. Lambert Academic Publishing. 2017. 85 с
8. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. Київ: КНЕУ, 2013. 779 с.
9. Дем'яненко С. І. Менеджмент аграрних підприємств: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2005. 347 с.
10. Дусановський С.Г. Організація та планування виробництва в агропромислових підприємствах: консп. лекцій. Тернопіль : ТНЕУ, 2011. 241 с.
11. Соціально-економічний розвиток сільських територій: навчальний посібник / За ред. В.К. Терещенка. Київ, 2011. 348 с.
12. Морозюк Н. В. Організаційно-економічні засади сталого розвитку сільських територій: монографія. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2014. 304 с.

Інформаційні ресурси:

1. Колесников В.І. Світовий досвід розвитку сільських територій. *Ефективна економіка*. 2014. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2956>.
2. Сільськогосподарське дорадництво у світі. URL: <http://www.dorada.org.ua/nadpomogu-doradniku/silskogospodarskedoradnistvo-u-sviti.html>.
3. Газуда Л. М., Герцег В. А. Міжнародний досвід забезпечення розвитку сільських територій. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Випуск 17, 2018. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/17_1_2018ua/12.pdf
4. Європейський інформаційно-дослідницький центр. Європейський досвід законодавчого регулювання державної підтримки та розвитку сільських населених пунктів. URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28885.pdf>
5. Указ Президента України Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року від 30 вересня 2019 року № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
6. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» від 31.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text>
7. Напрямки державної політики щодо екологізації національної економіки: Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/807/>
8. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-ХІІ (зі змінами від 22.0.2018 р.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
9. Концепція національної екологічної політики України на період до 2020 р., схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 р. № 880-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/880-2007-%D1%80#Text>.
10. Закон України «Основні засади (Стратегія) державної екологічної політики на період до 2030 року» від 28.02.2019 р. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19>.

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із керівником курсу. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій, щоб недопустити накопичення відпрацювань. За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика академічної доброчесності

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це *плагіат*. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, отримання довідкової інформації, під час он-лайн тестування тощо). Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть інформацію на сторінці дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення будуть розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно.

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів тощо. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2021-2022 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2021-2022 н. р. (посилання на сторінку сайту ЗНУ)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методу проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9cds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8ggt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9cyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9d6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9dhsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>